

«ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ»

Ректори МДТ “Донишгоҳи давлатии

Хӯчанд ба номи академик Бобоҷон

Ғафуров”, доктори илмҳои таърих,

профессор Ҷуразода Ҷ.Ҳ.

«26» ноябрис 2021

ХУЛОСАИ

Муассисай давлатии таълими “Донишгоҳи давлатии Хӯчанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” ба диссертасияи Бобоева Сайёра Бобораҷабовна дар мавзӯи “Робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олии муосир” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои психологӣ аз рӯи иҳтисоси 19.00.01. – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (илмҳои педагогӣ ва психологӣ)

Диссертасияи доктории Бобоева Сайёра Бобораҷабовна “Робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳамmuлпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олии муосир” дар кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хӯчанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” ба анҷом расидааст.

Дар давраи омодагӣ ба таълифи рисола Бобоева С.Б. ба сифати дотсенти кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хӯчанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” фаъолият бурдааст.

Ӯ 26.06.2015c. рисолаи номзадиашро дар мавзӯи “Ташаккули таҳамmuлпазiriи донишҷӯён дар раванди таълими фанҳои гуманитарӣ” дар шӯрои диссертационии Д.737.001.01 назди ДДОТ ба номи С.Айнӣ

дифоъ намудааст.

Дипломи дараачи номзади илм ба Бобоева С.Б. бо фармони №1737/нк-7 аз 30.12.2015с. аз тарафи КОА-и Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия дода шудааст.

Ба сифати мушовирони илмии рисолаи унвончӯ – Юнусова Нафисахон Муродовна, доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Шаропов Шавкат Аҳмадович – доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии МДТ “ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” таъин шудаанд.

Аз натиҷаи муҳокимаи рисола **чунин қарор қабул карда шуд**:

Аҳамияти мавзӯи интихобшударо зарурати таҳқиқи илмии муаммои креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ, таҳаммулпазирӣ, мавқеъ ва робитаи ин ўъҷубаҳо /феноменҳо/ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни макотибҳои олии қишвар муайян мекунад. Шароити имрӯза аз донишҷӯи макотиби олӣ – мутахассиси оянда, касбиятнокии муҳаррик ва қобилияти босуръат иваз карда тавонистани ихтисоси худро, ки бевосита бо фаъолияти фикрии эҷодӣ ва гайримаъмул вобаста аст, талаб мекунад. Хатмкунандаи имрӯза бо як қатор муаммоҳои ҳусусияти амалидошта, ки аз сабаби нав буданашон, дар раванди таълими донишгоҳӣ ба ҳисоб гирифта нашуда буданд, вомехӯрад. Чунин муаммоҳоро бо такя ба дастовардҳои навтарини илмӣ, тафаккури креативӣ ва муносибати гайриоддиву эҷодӣ ба касби худ, ҳал намудан мумкин аст. Ҳамзамон нокифоя будани дараҷаи пажӯҳиши назариявию амалии проблемаи робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни муосир, мубрамияти масъалаи таҳқиқотро собит менамояд.

Мавзӯи таҳқиқоти илмии Бобоева С.Б. як қисмати муҳими нақшай илмӣ-тадқиқотии кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва касбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”

буда, дар Шӯрои ҳамоҳангсозии таҳқиқотҳои илмӣ дар соҳаи илмҳои педагогии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст.

Мазмун ва мундариҷаи кори диссертационӣ ба шиносномаи ихтисоси 19.00.01. – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (ilmҳои педагогӣ ва психологӣ) мутобиқ аст.

Кори диссертационӣ мустақилона, дар заминаи омӯзиш ва таҳлили амиқи асарҳои фалсафӣ, психологӣ, педагогӣ ва методӣ, инчунин таҳқиқ ва корандозии маводи амалӣ доир ба масъалаи пажӯҳиш таҳия гардидааст. Дар кори илмӣ асосҳои методологӣ ва назарии муаммои таҳқиқот муайян карда шудаанд, тасаввуроти назариявӣ дар бораи тафриқа ва мушаххас намудани мағҳумҳо аз қабили “креативнокӣ”, “зеҳни эмотсионалӣ”, “таҳаммулпазирӣ” густариш дода шудаанд. Дар таҳқиқот ҳамчун ҳадафи он нуктаи зерин муайян гардидааст: аз ҷиҳати назариявӣ асоснок кардан ва тариқи озмоиш санҷидану событ соҳтани робитай креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олӣ, ҳамчун шарти муҳими муваффақиятнокии онҳо дар фаъолияти минбаъдаи қасбӣ. Нуктаҳои асосии рисола, натиҷаҳои таҳқиқот ва тавсияҳо дар заминаи методологияи диалектикаи тасвият ёфтаанд. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, усулҳо, роҳу воситаҳои татбиқи онҳо аз вазифаҳое, ки ҷомеаи муосир дар назди толибилмони мактабҳои олӣ ва кормандони соҳаи “одам – одам” voguzor менамояд, бармеоянд. Нуктаҳои асосии рисола, натиҷаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои пешниҳод гардида ба ягонагии принсипҳои методологӣ ва психологӣ-педагогии таҳқиқот, арзёбии диалектологии раванди таълимӣ-педагогӣ, равшану возех будани фарзияи (асоснокии он, дастрасӣ) асос меёбанд.

Таҳқиқоти ҳамаҷониба, ки аз пажуҳишгар, муайян намудани ҳусусиятҳои сифатӣ ва миқдории низоми психологиро тақозо менамояд, ба муаллифи рисола имкон додааст, ки фарзияи пешниҳодшударо бо эҳтимолияти қавӣ тасдиқ намуда, нуктаҳои асосии рисола, натиҷаҳои

таҳқиқотро ба таври илмӣ асоснок қунад. Ҳаллу фасли мақсади таҳқиқот имконият медиҳад, ки коркарди минбаъдаи фарохи илмии муаммои робитай креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯён амалӣ гардад.

Боэътиимодӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот, хулосаҳо ва тавсияҳои дар рисола пешниҳодгардида бо консепсияи илмии психологӣ-педагогӣ, усулҳои назарӣ ва эмпирии таҳқиқот, инчунин таҳлили шартҳо ва натиҷаҳои корҳои озмоишиҷӯй-чуствучӯй, тасдиқи нуктаҳои дар фарзияи таҳқиқот пешниҳод гардида, истифодаи усулҳои таҳқиқоти илмии ба вазифаҳои марҳалаҳои асосии таҳқиқот мутобиқ ва таҷрибаи амалии муаллиф, таъмин гардидааст.

Навғонии илмии таҳқиқот дар нуктаҳои зерин инъикос меёбад:

- аввалин бор дар чаҳорҷӯбай имконоти методологӣ тадқиқи проблемаи психологии креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахс роҳандозӣ шудааст;
- мавқеи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯён муайян карда шудааст;
- ошкор гардидааст, ки ӯрӯзӣ креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ бо вижагиҳои инфиродӣ-психологии шахс алоқаманданд;
- яке аз кӯшишҳои аввалини мутобиқ намудани пурсишномаҳои психологӣ бо назардошти талаботи психометрикӣ ба шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал оварда шудааст;
- бо истифода аз методикаҳои психологӣ робитай креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни муосир муайян карда шудааст;
- муқаррар гардидааст, ки мавҷуд будани креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯён муваффақиятнокии онҳоро дар фаъолияти минбаъдаи қасбӣ таъмин менамояд;

- муайян карда шудааст, ки самаранокии муносибату муюширати донишҷӯён аз сатҳи инкишофёфтаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирии онҳо вобастагӣ дорад;
- дар заминаи истифодаи маҷмӯи методҳои ташхисӣ, робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯён муайян карда шудааст.

Аҳамияти назарии кори диссертационӣ дар он зоҳир меёбад, ки дар рисолаи мазкур тафриқа ва мушаххас намудани мағҳумҳое, монанди “захираи инсонӣ”, “омили инсонӣ”, “иқтидори инсонӣ” “эҷодиёт”, “креативнокӣ”, “зеҳни эмотсионалӣ”, “зеҳни иҷтимоӣ”, “таҳаммулпазирӣ” ба тавсив расидааст. Дар таҳқиқот асосҳои назариявӣ ва мундариҷавии мағҳумҳои “қобилияти креативӣ”, “ҷанбаҳои фардӣ-психологӣ”, “дараҷаи зеҳни эмотсионалӣ”, “ифодаи таҳаммулпазирӣ” ба таври мушаххас маънидод карда шудаанд. Дар заминаи таҳлили раҳёфтҳои муҳталиф оид ба муаммои таҳқиқшаванд, мавқеи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар таркиби ҳусусиятҳои инфириодӣ-психологии шахсияти донишҷӯён муқаррар гардидааст.

Арзиши амалии натиҷаҳои илмии таҳқиқот дар он аст, ки маводи назариявӣ ва хулосаҳо метавонанд дар шакли заминаҳое барои таъминоти рушди қасбии донишҷӯён – мутахассисони оянда, таҷдиди мундариҷаи базаи меъёри дар низоми таҳсилоти олии қасбӣ корбарӣ шаванд. Натиҷаҳои дар рафти кор бадастомадаро дар тадқиқи минбаъдаи мавзӯъ дар доираи илмҳои муштарак низ истифода бурдан мумкин аст. Таҳқиқот дорои потенсиали назарраси пешгӯй мебошад, ки бо имкони усулии (принципии) дар заминаи он ба роҳ мондани ҷустуҷӯйҳои минбаъдаи илмӣ асоснок мегардад. Инчунин мутобиқнамоии қисмии методикаҳоро дар доираи ташхиси психологӣ ба таври васеъ истифода бурдан мумкин аст.

Тавсияҳои психологӣ-педагогии дар рисола пешниҳод гардида

метавонанд барои ба таври васеъ роҳандозӣ намудани пажӯҳиши муаммои креативнокӣ ва зеҳни эмотсионалӣ дар илми ватанӣ мусоидат намоянд, то минбаъд тарзу усулҳои ташаккули ин падидаҳо дар соҳтори психологии донишҷӯёни ҳамаи зинаҳои маълумот муайян карда шавад.

Натиҷаҳои таҳқиқот ва нуктаҳои асосии рисола дар семинарҳои илмӣ-назариявии кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва қасбӣ, конференсияҳои илмӣ - амалии устодони МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Б.Ғафуров”, дар конференсияҳои илмӣ-назарии вилоятию ҷумҳурияйӣ ва байналмиллалӣ ироа гардидаанд.

Мақолаҳои илмӣ ва илмӣ-методии нашршудаи муаллиф мундариҷаи асосии рисолаи илмиро инъикос мекунанд. Матлабҳои асосии назариявӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертационӣ дар ҷаласаҳои кафедраи психологияи иҷтимоӣ ва қасбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Б.Ғафуров”, дар конфронсҳои байналмиллалӣ, ҷумҳурияйӣ ва донишгоҳӣ ироа ва дар маводҳои онҳо чоп гардидаанд. Ҳамзамон 42 мақолаю фишурдаҳои муаллиф, аз ҷумла 20 адад мақола дар маҷаллаҳои тақризии КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия тавсияшуда, 2 монографияи илмӣ, 4 мақола дар конфронсҳои байналмиллалӣ 8 мақола дар конфронсҳои ҷумҳурияйӣ ва 10 мақолаҳо дар конфронсҳои донишгоҳӣ нашр шудаанд.

Диссертсияи Бобоева Сайёра Бобораҷабовна “Робитаи креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни макотиби олии муосир” дар сатҳи зарурии илмӣ-назариявӣ навишта шуда, ба талабот ва меъёрҳои (бандҳои 31-36) “Низомнома оид ба тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвонҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 30 июни соли 2021 зери №267) тасдиқ гардидааст, комилан ҷавобгӯй мебошад.

Кори диссертационии Бобоева Сайёра Бобораҷабовна “Робитаи

креативнокӣ, зеҳни эмотсионалӣ ва таҳаммулпазирӣ дар соҳтори шахсияти донишҷӯёни муосир” ба шиносномаи ихтисоси 19.00.01. – Психологияи умумӣ, психологияи шахсият, таърихи психология (илмҳои психологӣ) мутобиқ аст.

Хулосаи мазкур аз тарафи номзади илмҳои психологӣ Зайтметов Ҳусейн Авасхонович тартиб дода шуда, дар ҷаласаи васеи кафедраҳои психологияи иҷтимоӣ ва касбӣ, педагогикии иҷтимоӣ ва касбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Б.Ғафуров”, қабул шудааст.

Дар ҷаласа 26 нафар иштирок доштанд. Натиҷаи овоздихӣ: “тарафдор” - 26 нафар, “муқобил” - нест, “бетараф” - нест. Қарор бо як овоз қабул шуд, суратҷаласаи №4 аз 26 ноября соли 2021.

Мудири кафедраи психологияи иҷтимоӣ

ва касбии МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳучанд

ба номи академик Б.Ғафуров”, номзади

ilmҳои психологӣ, дотсент

котиби ҷаласа, муаллима

Зайтметов Ҳусейн Авасхонович

Фозилова Масрура Ҷумановна

Маълумот барои тамос: 7357000. Ҷумҳурии Тоҷикистон. ш.Ҳучанд. гуз. Мавлонбеков – 1. тел.(+992) 929911103.

Почтаи элек.:husein20@jnbokx.ru.

Вебсайт: www.hgu.tj

Имзои Ҳ.А. Зайтметов ва М.Ҷ. Фозиловаро тасдиқ мекунам.

Сардори РК ва КМ МДТ “ДДХ ба
номи академик Бобоҷон Ғафуров”

Ашрапова З.Н.

26 ноября соли 2021.

